

EP-058a-01/47



ליום הזכרון לשואה ולגבורה - כ"ז ניסן

דיון בנושא "משמעות החיים" ע"פ ספרו של ויקטור פראנקל :
"האדם מחפש משמעות" (הוצאת דביר).

הבסיס להצעה זו, היא הצעה שתוארה ע"י מדריכים במכונים לחינוך יהודי ציוני בעבר.

מטרות :

ויקטור פראנקל, פסיכיאטר וסופר, ניצול מחנות ההשמדה, העלה על הכתב את נסיונו ואת המסקנות שהוא כאדם וכרופא נפש הסיק מכך. מסקנות אלה מצאו את ביטויים בשיטה שהוא כינה אותה בשם "לוגותרפיה".
בבסיס השיטה עומדת ההנחה שהמניע את האדם בחייו הוא הצורך למצוא להם משמעות ולו בתנאים הקשים ביותר.

(בעולם המחשבה המודרנית נידונה בהרחבה השאלה מה הוא המניע היסודי לפעולותיו של האדם.
פרויד לדוגמה, טוען שהמניע הוא הצורך להימנע מפוק והנאה שבסיסו ביצרים המיניים של האדם המודעים והלא מודעים.
מרכס לעומת זאת, טוען שהמניע לפעולתו של האדם הוא הצורך לשלוט באמצעי ייצור אשר יקנו לו פרנסה צודקת.
(טובן שיש דעות נוספות ולא כאן המקום להרחיב).

בדרך כלל נסב הדיון בנושא העצמה סביב המסקנות הלאומיות העולות ואמנם יש צורך בדיון כזה, אך בהצעה זו מושם דגש על מסקנות אנושיות כלליות ולא דוקא יהודיות ייחודיות.

ההנחה הבסיסית של הדיון היא שהגרמנים הנאצים פעלו כבני אדם, מושחתים עד היסוד, אך בני אדם ועל כן יש לבחון את כל הסיטואציות כעניין אנושי, התובע מסקנות אנושיות (אין הדברים באים להוות במלוא הנימה, מן הצורך לדון בשואה בכלים אחרים רגשיים בעיקר, אך מקומם ידוע).

מטרות הדיון הן איפוא להעלות שאלות בנוגע להתנהגות בני אדם במצבים קשים. מהן המסקנות שניתן ללמוד מנסיונו של פראנקל, ואולי גם של אחרים, על קני המידה של ההתנהגות האנושית. ועל מחשבותיו ותפיסת עולמו של התלמיד בהקשר זה.

הערה :

במהלך הדיון אפשר וצריך להשוות את המצב המתואר בספרו של פראנקל למצבים אנושיים